

Stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego według rozporządzenia 44/2001 a obowiązek wykazania prawomocności tego orzeczenia

Niniejszy artykuł dotyczy ustalenia relacji przepisów rozporządzenia unijnego 44/2001¹ do przepisów KPC w zakresie problematyki stwierdzenia wykonalności orzeczeń sądów państw członkowskich UE. Szczegółowa analiza treści wyżej wymienionych aktów prawnych prowadzi bowiem do wniosku, że warunki stwierdzenia wykonalności orzeczeń sądów zagranicznych, przewidziane w rozporządzeniu 44/2001, nie pokrywają się w pełni z określonymi w KPC. Przepisy KPC wymagają w tym zakresie spełnienia dodatkowych przesłanek, nieprzewidzianych w przepisach rozporządzenia 44/2001. Niezwykle istotne jest zatem określenie wzajemnego stosunku pomiędzy regulacjami UE a prawem krajowym. Stawianie dodatkowych wymogów przez prawo polskie w praktyce może bowiem uniemożliwić zainteresowanym podmiotom stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego, a w konsekwencji udaremnić wszczęcie przeciwko dłużnikowi postępowania egzekucyjnego w Polsce. Wskazane zagadnienie zostało omówione na przykładzie przewidzianego w KPC obowiązku wykazania, że orzeczenie, którego wykonalność podlega stwierdzeniu, jest prawomocne w kraju jego pochodzenia.

Nadrzędność prawa unijnego nad prawem krajowym

Punktem wyjścia dla dalszych rozważań na temat stosunku przepisów rozporządzenia 44/2001 do przepisów KPC (jak również innych ustaw) jest odwołanie się do fundamentalnej **zasady nadrzędności (supremacji) prawa UE nad prawem wewnętrznym państw członkowskich**. Prymat prawa unijnego nad prawem krajowym oznacza, że **przepisy prawa unijnego mają pierwszeństwo przed jakimkolwiek (w tym także – sprzecznym z normą prawa UE) przepisem prawa krajowego**. Wskazuje on zatem sądom krajowym ogólne wytyczne, **w jaki sposób należy rozstrzygać kolizje zachodzące pomiędzy przepisem krajowym a regulacjami prawa unijnego**. Zasada ta nie jest wprost uregulowana w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej² oraz Traktacie o Unii Europejskiej³.

---

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z 22.12.2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, Dz.U. L Nr 12 z 16.1.2001 r., poz. 1, ze zm.; dalej jako: „rozporządzenie 44/2001”.

² Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z 25.3.1957 r. (wersja skonsolidowana: Dz.Urz. C Nr 145 z 9.5.2008 r., s. 47); dalej jako: „TFUE”.

³ Traktat o Unii Europejskiej z 7.2.1992 r. (Dz.Urz. C Nr 191 z 29.7.1992 r., s. 1); dalej jako: „TUE”.

Jakkolwiek zasada supremacji prawa unijnego nie została wprost wyrażona w Traktatach, to jednak przyjmuje się, że zasadę tę można wyprowadzić pośrednio z różnych przepisów traktatowych, przede wszystkim tych, które określają obowiązki państw członkowskich związane z wykonywaniem prawa unijnego, np. art. 4 ust. 3 TUE, art. 19 ust. 1 TUE, art. 291 ust. 1 TFUE, art. 258–260 TFUE⁴⁵⁶.

Została ona od samych podstaw **wpracowana przez orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TS)**. W wyroku z 15.7.1964 r. wydanym w sprawie ***Flaminio Costa przeciwko ENEL***⁵, uważanym za moment proklamowania zasady supremacji, TS stwierdził, że tworząc UE (dawniej Wspólnotę Europejską) państwa członkowskie trwale ograniczyły (w wybranych tylko materiałach) swoje suwerenne prawa i w konsekwencji nie mogą ustanawiać regulacji sprzecznych z istotą UE. W kolejnym orzeczeniu TS, wydanym w dniu 17.12.1970 r. w sprawie ***Internationale Handelsgesellschaft mbH przeciwko Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel***⁶ stwierdzono, że prawo unijne wynikające z TFUE, jako niezależnego źródła prawa, ze względu na swą istotę, w tym przede wszystkim konieczność zachowania jednolitości i skuteczności prawa UE, nie może być uchylone przez przepisy prawa krajowego, i to niezależnie od ich rangi. Wreszcie, w orzeczeniu z dnia 9.3.1978 r. zapadłym w sprawie ***Amministrazione delle Finanze dello Stato przeciwko Simmenthal SpA***⁷, w którym TS najwymowniej wskazał na praktyczne konsekwencje zasady prymatu prawa unijnego, wyraźnie podkreślono, że, zgodnie z tą zasadą, postanowienia TFUE i bezpośrednio obowiązujące akty prawne wydane przez instytucje UE po ich wejściu w życie nie tylko automatycznie wyłączają stosowanie jakichkolwiek sprzecznych z nimi aktów prawa krajowego, ale również wykluczają przyjęcie przez parlament państwa członkowskiego nowych ustaw, które byłyby niezgodne z przepisami prawa unijnego. W następstwie tego sąd krajowy, który stosuje prawo unijne, ma obowiązek zapewnić pełną jego skuteczność, a gdy jest to konieczne – odmówić zastosowania przepisów krajowych niezgodnych z prawem UE nawet wówczas, gdy zostały przyjęte później niż akt prawa unijnego.

Na marginesie warto zauważyć, iż chociaż **Traktat Lizboński**⁷ (inaczej niż art. I-6 projektu Traktatu Konstytucyjnego⁸) nie zawiera postanowienia wprost

---

⁴ Tak TK w wyroku z 16.11.2011 r., SK 45/09, Dz.U. Nr 254, poz. 1530. ⁵ 6/64, Legalis.

⁵ /70, Legalis. ⁷

⁶ /77, dostępny na: www.eur-lex.europa.eu.

⁷ Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z 13.12.2007 r., Dz.Urz. C Nr 306 z 17.12.2007, s. 1; dalej jako: „Traktat Lizboński”.

⁸ Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy podpisany w Rzymie 29.10.2004 r. (Dz.Urz. C Nr 310 z 16.12.2004 r., s. 11). Traktat ostatecznie nie został ratyfikowany. Zgodnie z treścią art. I-6 projektu

wprowadzającego wspomnianą zasadę prymatu prawa unijnego nad krajowym porządkiem prawnym, to jednak fakt ten w żaden sposób nie narusza samej zasady ani obowiązującego orzecznictwa TS. Przeciwnie, zgodnie z dołączoną do TFUE i TUE na mocy Traktatu Lizbońskiego deklaracją nr 17, odnoszącą się do pierwszeństwa, państwa członkowskie UE przypomniały, że **w świetle utrwalonego już orzecznictwa TS, Traktaty TFUE i TUE oraz prawo przyjęte przez UE na ich podstawie mają pierwszeństwo przed prawem państw członkowskich na warunkach ustanowionych przez orzecznictwo TS**. Jakkolwiek powyższa deklaracja nie ma charakteru wiążącego, to jednak jej treść powinna być uwzględniana przez organy stosujące prawo w ramach przeprowadzanych zabiegów interpretacyjnych poszczególnych unormowań Traktatów.

Dla porządku wskazać należy, że omówiona powyżej zasada supremacji prawa unijnego, całkowicie jednoznaczna z punktu widzenia prawa UE, podlega pewnym ograniczeniom na gruncie krajowych porządków prawnych⁹. Niemniej, ze względu na to, że pojawiające się w tym zakresie wątpliwości dotyczą głównie nadrzędności prawa unijnego nad normami konstytucyjnymi państw członkowskich, a nie odnoszą się do konfliktu z unormowaniami rangi ustawowej, jak ma to miejsce w analizowanej sprawie, kwestia ta nie będzie przedmiotem dalszych rozważań.

Dodatkowo podkreślić należy, że **prymat prawa unijnego** (w omawianej sytuacji – prawa wtórnego UE, jakim jest rozporządzenie 44/2001) nad regulacjami rangi ustawowej, będącymi elementem polskiego porządku prawnego **wynika już bezpośrednio z treści Konstytucji RP**. W świetle jej art. 91 ust. 3 **prawo stanowione przez UE jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami**, co jednoznacznie potwierdził TK w wyroku z 16.11.2011 r.¹⁰.

Reasumując tę część rozważań stwierdzić należy, że **w przypadku wystąpienia konfliktu pomiędzy prawem unijnym a prawem wewnętrznym państwa członkowskiego, zastosowanie znajdą przepisy pierwszego z nich**.

Stosunek przepisów rozporządzenia 44/2001 do przepisów KPC

Na wstępie należy przypomnieć, że **rozporządzenie unijne**, porównywalne w swej konstrukcji do ustawy w wewnętrznym porządku prawnym, **wiąże w całości i jest**

Traktatu, Konstytucja i prawo przyjęte przez instytucje UE w wykonywaniu przyznanych jej kompetencji mają pierwszeństwo przed prawem państw członkowskich.

⁹ Szerzej na ten temat *A. Haras*, *Zasada pierwszeństwa prawa unijnego a zgodność przepisów prawa UE z polskim prawem w kontekście rozporządzenia nr 1896/2006*, EP Nr 4/2012, s. 35.

¹⁰ SK 45/09, zob. przyp.

bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich (zob. art. 288 akapit 2 TFUE). Oznacza to, że rozporządzenie 44/2001 jest aktem normatywnym bezpośrednio obowiązującym w polskim porządku prawnym, bez konieczności jego uprzedniej transpozycji.

Rozporządzenie 44/2001 reguluje **uproszczoną procedurę** stwierdzenia wykonalności orzeczeń sądów państw członkowskich UE wydanych w sprawach cywilnych i handlowych. Celem postępowania o stwierdzenie wykonalności zagranicznych orzeczeń jest udzielenie zainteresowanemu podmiotowi ochrony prawnej dla jego uzasadnionych interesów (zwykle majątkowych) poprzez umożliwienie mu prowadzenia postępowania egzekucyjnego w określonym kraju członkowskim na podstawie orzeczenia wydanego na terytorium innego państwa członkowskiego.

W literaturze przyjmuje się, że uregulowane w rozporządzeniu 44/2001 jednolite postępowanie o stwierdzenie wykonalności tworzy **system zamknięty i autonomiczny w stosunku do wewnętrznych regulacji zawartych w porządkach prawnych państw członkowskich**¹¹.

Unormowania zawarte w rozporządzeniu 44/2001 mają zatem, w zakresie ich zastosowania, pierwszeństwo przed odnośnymi przepisami krajowymi państw członkowskich. Określone w rozporządzeniu 44/2001 postępowanie o stwierdzenie wykonalności nie ma charakteru wyczerpującego, a w konsekwencji – w zakresie w nim nieuregulowanym należy do omawianego postępowania stosować posiłkowo przepisy prawa krajowego państw członkowskich. Oznacza to, że przepisy prawa krajowego mogą znaleźć zastosowanie jedynie w takim zakresie, w jakim rozporządzenie 44/2001 wyraźnie do nich odsyła (por. np. art. 40 ust. 1 rozporządzenia 44/2001) lub w odniesieniu do pewnych zagadnień, których rozporządzenie 44/2001 w ogóle nie reguluje, pozostawiając je w sposób dorozumiany do unormowania prawu państwa wykonania¹³. Jednak, jak trafnie wskazuje się w literaturze, stosowanie przepisów prawa krajowego musi zawsze pozostawać w zgodzie z podstawowymi założeniami i celami postępowania uregulowanego w rozporządzeniu 44/2001 i nie może naruszać jego praktycznej skuteczności¹⁴.

---

¹¹ A. Wróbel (red.), M. Domańska, K. Gonera, D. Miąsik, A. Płachta, W. Postulski, N. Półtorak, K. Weitz, *Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez sądy*, LEX/el. Zakamycze 2005 (w systemie widoczna jest tylko ta data). ¹³

¹⁴ P. Rylski, *Komentarz do art. 1150 Kodeksu postępowania cywilnego*, LEX/el 1.9.2011; zob. także A. Wróbel (red.), M. Domańska, K. Gonera, D. Miąsik, A. Płachta, W. Postulski, N. Półtorak, K. Weitz, *op. cit.* ¹⁴ J. Gołaczyński, *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych i handlowych w Unii Europejskiej*, Warszawa 2007, s. 69–70.

Uwzględniając powyższe uwagi można postawić generalną tezę, iż **w zakresie uregulowanym w rozporządzeniu 44/2001 jego przepisy mają pierwszeństwo przed przepisami KPC**, które powinny stanowić wyłącznie uzupełnienie dla norm rozporządzenia 44/2001.

Z tych wszystkich względów, w przypadku ustalenia, iż kwestia wymogów formalnych warunkujących dopuszczalność stwierdzenia wykonalności orzeczenia zagranicznego jest wyczerpująco (kompleksowo) uregulowana w przepisach rozporządzenia 44/2001, wówczas w pełni logicznym a zarazem uprawnionym wnioskiem będzie wykluczenie możliwości stosowania w tym zakresie przepisów tytułu II księgi trzeciej części czwartej KPC.

Uzupełniająco wskazać należy, iż całkowicie odrębną kwestią jest ustalenie właściwych regulacji prawnych mających zastosowanie do postępowania egzekucyjnego, prowadzonego w następstwie stwierdzenia wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego. Niewątpliwie rozporządzenie 44/2001, regulując wyłącznie postępowanie o stwierdzenie wykonalności, pozostawia kwestie związane z postępowaniem egzekucyjnym prawu wewnętrznemu danego państwa członkowskiego (w przypadku Polski – przepisom KPC).

Procedura stwierdzenia wykonalności orzeczenia według rozporządzenia 44/2001

Stwierdzenie wykonalności orzeczenia wydanego przez sąd państwa członkowskiego następuje po przeprowadzeniu swoistej procedury określonej w przepisach art. 38– 56 rozporządzenia 44/2001.

Wszczęcie postępowania o stwierdzenie wykonalności orzeczenia zagranicznego odbywa się **na wniosek zainteresowanego podmiotu** (najczęściej wierzyciela lub jego następcy prawnego). Postępowanie to składa się z dwóch etapów. Pierwszy, prowadzony przed sądem I instancji, toczy się wyłącznie przy udziale wnioskodawcy (*ex parte*). Drugi zaś, nie zawsze występujący, albowiem inicjowany wyłącznie w przypadku złożenia przez dłużnika środka odwoławczego od orzeczenia sądu I instancji, toczy się już przy udziale obydwu stron postępowania, ma zatem charakter kontradiktoryjny.

Chociaż zgodnie z art. 40 ust. 1 rozporządzenia 44/2001, do postępowania w sprawie składania wniosku o stwierdzenie wykonalności orzeczenia zagranicznego stosuje się prawo państwa wykonania orzeczenia, to jednak rozporządzenie 44/2001 wskazuje, jakie dokumenty należy załączyć do takiego wniosku.

Wnioskodawca zobowiązany jest przede wszystkim przedłożyć **odpis orzeczenia** spełniającego warunki wymagane do uznania go za „posiadający moc dowodową” (art. 53 ust. 1 rozporządzenia 44/2001). Zwrot ten jest rozumiany jako wymóg posiadania przez orzeczenie charakteru dokumentu urzędowego, zawierającego w sobie cechę autentyczności oraz spełniającego wszystkie formalne warunki przewidziane przez prawo państwa pochodzenia¹². W rozumieniu rozporządzenia 44/2001 „orzeczenie” oznacza każde orzeczenie wydane przez sąd państwa członkowskiego, niezależnie od tego, czy zostało określone jako wyrok, postanowienie, nakaz zapłaty lub nakaz egzekucyjny (art. 32 rozporządzenia 44/2001). Dodatkowo, orzeczenie to musi być **wykonalne w kraju jego wydania** (taki charakter mają przede wszystkim orzeczenia zasądzające świadczenie). Natomiast orzeczenie to nie musi być prawomocne (o czym szczegółowo jeszcze w dalszej części artykułu).

Strona, która wnosi o stwierdzenie wykonalności orzeczenia jest ponadto obowiązana do przedstawienia **zaświadczenia, o którym mowa w art. 54 rozporządzenia 44/2001**. Zaświadczenie winno być wystawione zgodnie ze wzorem podanym w załączniku do rozporządzenia 44/2001. Z treści zaświadczenia wynikają podstawowe informacje na temat wydanego orzeczenia, w tym w szczególności o kraju pochodzenia orzeczenia, sądzie, który wydał orzeczenie, dacie jego wydania oraz stronach postępowania. Ponadto, zaświadczenie powinno zawierać stwierdzenie, że orzeczenie jest wykonalne w państwie pochodzenia. Wspomniane dokumenty powinny zostać przedłożone wraz z ich przekładem sporządzonym przez tłumacza przysięgłego na język państwa członkowskiego, w którym toczy się będzie postępowanie.

Po złożeniu wniosku o stwierdzenie wykonalności orzeczenia (wraz z wymaganymi dokumentami stanowiącymi załączniki do wniosku) sąd rozpoznając sprawę powinien zbadać, czy orzeczenie zostało wydane w jednym z państw członkowskich UE, czy mieści się w przedmiotowym zakresie rozporządzenia 44/2001 (określonym w art. 1) oraz czy chodzi o orzeczenie odpowiadające wymogom art. 32 rozporządzenia 44/2001¹³. Na uwagę zasługuje ponadto fakt **istotnego ograniczenia zakresu kognicji sądu I instancji**. Sąd bada bowiem jedynie wymogi formalne wniosku przewidziane w art. 53 rozporządzenia 44/2001 pod kątem kompletności

---

¹² A. Adamek, A. Frań, Komentarz do art. 53 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, LEX/el. 1.8.2004.

¹³ J. Maliszewska-Nienartowicz, Wykonywanie orzeczeń sądowych według rozporządzenia Rady 44/2001/WE – cz. I, MoP Nr 12/2005, s. 608. 17 IV CSK 74/08, OSNC Nr 11/2009, poz. 155.

przedłożonych dokumentów. W rezultacie, na tym etapie postępowania sąd nie jest uprawniony do badania okoliczności faktycznych i prawnych rozpoznawanej sprawy.

W świetle tak skonstruowanych przepisów rozporządzenia 44/2001 należy uznać, że **problematyka dokumentów wymaganych do stwierdzenia wykonalności jest wyczerpująco uregulowana w przepisach rozporządzenia 44/2001, co przemawia za brakiem możliwości stosowania w tym zakresie, nawet pomocniczo, przepisów KPC.**

Stanowisko to potwierdza także uzasadnienie postanowienia SN z 27.11.2008 r.¹⁷, zgodnie z którym „(...) art. 53 rozporządzenia wyczerpująco określa dokumenty, które wnioskodawca powinien dołączyć do wniosku o udzielenie *exequatur* (...)”.

Wymóg wykazania prawomocności orzeczenia

Jak wspomniano już na wstępie, przepisy KPC także zawierają regulacje poświęcone problematyce stwierdzenia wykonalności orzeczeń sądów zagranicznych, które jednak w pewnym stopniu różnią się od przepisów rozporządzenia 44/2001. Jedną z tych odrębności, która w praktyce może powodować rozliczne problemy znacząco ograniczając wierzyciela w możliwości ochrony jego interesów, jest obowiązek wykazania, że orzeczenie, którego wykonalność podlega stwierdzeniu, jest prawomocne.

Obowiązek taki, zarówno w odniesieniu do stwierdzenia wykonalności orzeczeń sądów państw obcych, jak również do nadania tym orzeczeniom klauzul wykonalności, przewidywały art. 1150 § 1 pkt 2 w zw. z art. 1146 § 1 pkt 1 KPC oraz art. 1153 w zw. z art. 1147 § 1 KPC w brzmieniu obowiązującym przed 1.7.2009 r.¹⁴, które wciąż zachowują praktyczną doniosłość ze względu na przepisy przejściowe, nakazujące stosować ówczesnie obowiązujące przepisy do spraw, w których orzeczenie zagraniczne zostało wydane przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej. Zagadnienie to jest także aktualne na gruncie obecnie obowiązujących przepisów KPC (por. art. 1150 zd. 2 w zw. z art. 1146 § 1 pkt 1 KPC oraz art. 1151 § 2 w zw. z art. 1147 KPC).

Zgodnie z aktualnymi poglądami prezentowanymi w doktrynie, **prawomocność orzeczenia**, wymagana na gruncie przepisów KPC, **nie jest warunkiem niezbędnym z punktu widzenia uzyskania stwierdzenia jego wykonalności na podstawie**

---

¹⁴ Zob. ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z 5.12.2008 r., Dz.U. Nr 234, poz. 1571.

przepisów rozporządzenia 44/2001¹⁵. Takie stanowisko jest w pełni uzasadnione z uwagi na wyczerpujący charakter katalogu warunków, jakie muszą być spełnione zgodnie z przepisami rozporządzenia 44/2001, aby możliwe było stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu wydanego przez państwo członkowskie UE. Rozporządzenie 44/2001, wprowadzając **enumeratywny wykaz wymaganych dokumentów**, wyklucza tym samym stosowanie przepisów KPC regulujących odnośne zagadnienie.

O braku wymogu uprzedniego stwierdzenia prawomocności orzeczenia jednoznacznie stanowi także samo rozporządzenie 44/2001. Przepis art. 46 rozporządzenia 44/2001 wprowadza możliwość zawieszenia (na wniosek dłużnika) postępowania w sprawie stwierdzenia wykonalności orzeczenia zagranicznego w sytuacji, gdy w państwie pochodzenia orzeczenia dłużnik wniósł zwyczajny środek zaskarżenia lub jeżeli termin do wniesienia takiego środka zaskarżenia jeszcze nie upłynął. W tym ostatnim wypadku sąd może wyznaczyć termin, w którym środek zaskarżenia powinien być wniesiony. W toku prowadzonego postępowania o stwierdzenie wykonalności orzeczenia zagranicznego dłużnik może zatem wnieść o zawieszenie tego postępowania w przypadku, gdy orzeczenie to nie jest jeszcze prawomocne czy ostateczne w kraju jego wydania.

Wprowadzenie możliwości zawieszenia postępowania w przedmiocie stwierdzenia wykonalności orzeczenia zagranicznego na podstawie art. 46 rozporządzenia 44/2001 ma na celu ochronę dłużnika przed niekorzystnymi dla niego skutkami mogącymi powstać w sytuacji, gdy orzeczenie, które ma być wobec niego egzekwowane, może jeszcze zostać w kraju jego wydania uchylone bądź zmienione¹⁶.

Powyższe jest niewątpliwie kolejnym dowodem przyjęcia przez rozporządzenie 44/2001 możliwości stwierdzenia wykonalności orzeczeń wykonalnych, niezależnie od tego, czy w kraju swego pochodzenia są już prawomocne lub ostateczne. W przeciwnym razie art. 46 rozporządzenia 44/2001 byłby zbędny, czego nie można przyjąć.

---

¹⁵ Zob. m.in. *T. Ereciński* [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Część czwarta. Przepisy z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego. T. 5. Część piąta. Sąd polubowny (arbitrażowy), pod red. *T. Erecińskiego*, Warszawa 2009, s. 509 i 561–662; wyrok SN z 19.5.2005 r., V CK 783/04, OSNC Nr 4/2006, poz. 72; *A. Adamek, A. Frań*, Komentarz do art. 32 rozporządzenia..., *op. cit.*; *K. Weitz*, Konwencja z Lugano. Wykonalność zagranicznych orzeczeń przed sądami polskimi, Warszawa 2002, s. 35; *K. Piasecki*, Komentarz do art. 38 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z 22.12.2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, Legalis 2007; *A. Wróbel* (red.), *M. Domańska, K. Gonera, D. Miąsik, A. Płachta, W. Postulski, N. Pótorak, K. Weitz*, *op. cit.*

¹⁶ Tak *A. Adamek, A. Frań*, Komentarz do art. 46 rozporządzenia..., *op. cit.*

Należy zatem bezwzględnie stanąć na stanowisku, że **rozporządzenie 44/2001 ogranicza przesłanki stwierdzenia wykonalności orzeczeń zagranicznych w porównaniu z rozbudowanymi warunkami przewidzianymi w KPC**. Przejawia się to m.in. w rezygnacji z obowiązku wykazania prawomocności danego orzeczenia.

Podsumowanie

Reasumując należy zauważyć, że **przepisy rozporządzenia 44/2001**, mające pierwszeństwo przed przepisami KPC, **w sposób bezpośredni, a zarazem wyczerpujący określają, jakie dokumenty są wymagane do stwierdzenia wykonalności orzeczenia zagranicznego. Wśród nich nie znajduje się dokument potwierdzający prawomocność orzeczenia**. Co więcej, w doktrynie zgodnie przyjmuje się, że orzeczenie, którego wykonalność ma być stwierdzona, nie musi być ani prawomocne, ani ostateczne. Odmiennie stanowisko prowadziłoby w istocie do ograniczenia wierzycieli w możliwości ochrony swoich uzasadnionych interesów majątkowych.

Wobec powyższego brak jest podstaw, aby sąd polski (lub sąd innego państwa członkowskiego UE), przed którym toczy się postępowanie w przedmiocie stwierdzenia wykonalności orzeczenia zagranicznego, wezwał wnioskodawcę do spełnienia dodatkowych, nieprzewidzianych w rozporządzeniu 44/2001, wymogów formalnych wniosku o stwierdzenie wykonalności, powołując się na krajowy porządek prawny.

Autor: Jacek Łubecki, radca prawny, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy